

Stanovisko Výboru regiónov „Usmernenia o regionálnej štátnej pomoci na roky 2014 – 2020“

(2013/C 62/12)

VÝBOR REGIÓNOV

- domnieva sa, že systém regionálnej štátnej pomoci predstavuje kľúčový nástroj realizácie cieľov hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti;
- vyzýva Európsku komisiu, aby proces modernizácie štátnej pomoci začlenila do všeobecnejšej európskej stratégie rastu, súdržnosti a zamestnanosti;
- domnieva sa, že regionálna štátna pomoc je nástrojom, ktorý majú štáty k dispozícii na potlačanie dlhodobých dôsledkov krízy podporovaním hospodárskej dynamiky regiónov nachádzajúcich sa v zložitej situácii;
- vyzýva Európsku komisiu, aby zohľadnila dôsledky krízy tak, že na jednej strane zvýši stropy pomoci a na druhej strane percentuálny podiel obyvateľstva, na ktoré sa vzťahuje tento druh pomoci;
- domnieva sa, že nové obmedzenia týkajúce sa pomoci veľkým podnikom (podľa definície EÚ) nie sú odôvodnené, a to najmä v období hospodárskej krízy a vyzýva Európsku komisiu, aby zvýšila súčasný strop, pokiaľ ide o definíciu malých a stredných podnikov (MSP);
- žiada, aby sa pravidlá v oblasti regionálnej štátnej pomoci lepšie koordinovali s ostatnými politikami EÚ, najmä politikou súdržnosti, a v tejto súvislosti požaduje, aby bola reforma regionálnej štátnej pomoci zharmonizovaná s vytvorením novej kategórie prechodných regiónov;
- navrhuje, aby Európska komisia zohľadnila vo svojich kritériách zonácie znevýhodnené prírodné, geografické alebo demografické podmienky niektorých regiónov.

Spravodajca

Jean-Louis DENANOT (FR/SES), predseda regionálneho zastupiteľstva správneho regiónu Limousin

Referenčný dokument**Stanovisko Výboru regiónov – Usmernenia o regionálnej štátnej pomoci na roky 2014 – 2020****I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA**

VÝBOR REGIÓNOV

Všeobecné pripomienky

1. Oceňuje, že reforma usmernení o regionálnej štátnej pomoci je súčasťou všeobecnejšieho kontextu **revízie a zjednodušenia pravidiel Európskej únie (EÚ) týkajúcich sa štátnej pomoci**.

2. Zdôrazňuje význam, ktorý pre prispievateľov, ku ktorým patria miestne a regionálne orgány, ale tiež pre prijímateľov pomoci, znamená možnosť vychádzať z **jasných, čitateľných a zrozumiteľných zásad** a v nadväznosti na svoje stanovisko (ECOS-V-035) k oznámeniu Európskej komisie o modernizácii štátnej pomoci EÚ ⁽¹⁾ opätovne podporuje Európsku komisiu v tom, aby v rámci modernizácie a zjednodušenia týchto usmernení podnikla ďalšie kroky a sústredila sa na kontrolu pomoci, ktorá má zásadný vplyv na vnútorný trh.

3. Domnieva sa, že vzhľadom na súčasnú hospodársku a sociálnu krízu sú v rámci globálnej stratégie rastu nevyhnutné verejné investície a že pri regionálnej štátnej pomoci sa musí v prípade regiónov uplatňovať dostatočná pružnosť, ktorá by im mala umožniť zvýšiť konkurencieschopnosť, vytvárať pracovné miesta a prekonať súčasnú krízu.

4. Vyzdvihuje tiež významnú úlohu, ktorú Európska komisia zohráva od roku 2007 pri riešení dôsledkov krízy tým, že zavádzaním dočasných rámcov preukazuje veľkú schopnosť reagovať a schopnosť konať. Výbor regiónov vyzýva Európsku komisiu, aby pokračovala vo svojom úsilí a zohľadnila závažnosť hospodárskej situácie pri vypracovaní svojich budúcich usmernení o regionálnej štátnej pomoci a zdôrazňuje, že podpora podnikov, veľkých podnikov a MSP je kľúčová pre všetky regióny prechádzajúce hospodárskou reštrukturalizáciou, vrátane regiónov, na ktoré sa vzťahuje článok 107 ods. 3 písm. c).

5. Konštatuje, že podľa ustanovení Zmluvy o fungovaní Európskej únie je regionálna štátna pomoc odôvodnená v prípade niektorých regiónov a že jej osobitným cieľom je rozvoj týchto regiónov ⁽²⁾. Cieľom tejto osobitnej pomoci je

spolu s politikou súdržnosti podporovať najzraniteľnejšie regióny v ich úsilí o vyrovnanie hospodárskej úrovne s ostatnými európskymi regiónmi, v snahe podieľať sa na dosahovaní cieľa hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti Európskej únie.

6. Zdôrazňuje význam regionálnej štátnej pomoci ako kľúčového faktora pri zakladaní, umiestňovaní a rozvoji podnikov, a to najmä veľkých podnikov, v znevýhodnených regiónoch a zdôrazňuje, že táto pomoc je rozhodne nevyhnutná ako doplnok iných druhov štátnej pomoci (napr. v oblasti vývoja a inovácií, na environmentálne účely atď.) na podporu investícií v týchto regiónoch.

7. Podporuje **zmiernenie pravidiel**, ktoré už Európska komisia začala uverejnením všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách ⁽³⁾, ktorého článok 13 sa týka regionálnej pomoci.

8. Zdôrazňuje svoje odhodlanie, aby sa stropy *de minimis*, na ktoré odkazuje smernica 2006/1998/ES, zvýšili z 200 000 EUR na 500 000 EUR v priebehu troch fiškálnych rokov. Takisto považuje za potrebné, aby sa v rovnakom pomere revidovali stropy *de minimis* v sektoroch poľnohospodárstva a rybolovu, ako aj čistá úroková sadzba v prípade omeškania, ktorá predstavuje najhorší variant pre záručné schémy v Únii.

9. Poukazuje na to, že by bolo v rozpore, ak by sa do výpočtu stropov intenzity regionálnej pomoci začlenila štátna pomoc službám všeobecného hospodárskeho záujmu, ktoré sa *a priori* považujú za zlučiteľné so zmluvou a pri ktorých je zároveň možné spolufinancovanie zo štrukturálnych fondov ⁽⁴⁾. Začlenenie týchto služieb by mohlo odradiť členské štáty od toho, aby financovali štátnu pomoc na tento účel. Žiada preto, aby Komisia zvažila vylúčenie štátnej pomoci službám všeobecného hospodárskeho záujmu z výpočtu stropov intenzity regionálnej pomoci.

⁽¹⁾ COM (2012) 209 final.

⁽²⁾ Článok 107 ods. 3 písm. a) a písm. c) Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

⁽³⁾ Nariadenie Komisie (ES) č. 800/2008 zo 6. augusta 2008 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné so spoločným trhom podľa článkov 87 a 88 zmluvy (všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách).

⁽⁴⁾ V súlade s rozhodnutím z 20. decembra 2011 o uplatňovaní článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na štátnu pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme, udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu.

Regionálna štátna pomoc v službách politiky súdržnosti, rastu a zamestnanosti

10. Domnieva sa, že lepšie ciele štátna pomoc musí mať tieto štyri presne vymedzené ciele:

- prispievať k znižovaniu nerovnováhy medzi regiónmi,
- kompenzovať nedostatky trhu bez narušania hospodárskej súťaže,
- podporovať konkurencieschopnosť podnikov v regiónoch,
- podporovať investície v regiónoch postihnutých hospodárskou a finančnou krízou.

11. Konštatuje, že zameraním sa na znevýhodnené a odľahlé regióny sa regionálna štátna pomoc podieľa na podporovaní **harmonického a vyváženého rozvoja všetkých oblastí** EÚ bez toho, aby narušala pravidlá hospodárskej súťaže.

12. Domnieva sa, že systém regionálnej štátnej pomoci predstavuje kľúčový nástroj realizácie cieľov **hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti**. Zúčastňuje sa na hospodárskom rozvoji regiónov, ktoré sa nachádzajú v zložitej situácii, pretože umožňuje verejným orgánom podporovať podniky v týchto regiónoch, a pomáha tak vyrovnávať rozdelenie bohatstva a investícií medzi jednotlivé regióny EÚ.

13. Vyzýva Európsku komisiu, aby proces modernizácie štátnej pomoci začlenila do všeobecnej európskej **stratégie rastu, súdržnosti a zamestnanosti**.

14. V tejto súvislosti by chcel tiež poukázať na to, že regióny v rámci Európskej únie často súťažia s tretími krajinami o priame zahraničné investície, a preto sa domnieva, že pri revízii usmernení o regionálnej štátnej pomoci sa musí uznať prínos, ktorý by pre hospodárstvo EÚ malo uľahčenie priamych zahraničných investícií, a primerane zohľadniť medzinárodná hospodárska súťaž v oblasti investícií.

15. Zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa reforma usmerení o regionálnej štátnej pomoci zosúladiť s cieľmi **stratégie Európa 2020**. Výbor regiónov si v tejto súvislosti všima dôraz, ktorý sa kladie na konkurencieschopnosť podnikov v rámci tematických cieľov Spoločného strategického rámca a domnieva sa, že by bolo paradoxné, ak by sa na jednej strane znížili možnosti zásahu štátu v prospech podnikov a na druhej strane by sa miestne a regionálne orgány nabádali na to, aby podporovali projekty rozvoja tých istých podnikov v rámci čerpania štrukturálnych fondov.

16. Žiada preto, aby sa **pravidlá v oblasti regionálnej štátnej pomoci lepšie koordinovali s ostatnými politikami** EÚ, najmä politikou súdržnosti, ale tiež priemyselnou politikou,

politikou v oblasti výskumu a inovácií a vnútorným trhom. Výbor regiónov pripomína, že podľa zmluvy pri uplatňovaní vnútorného trhu, a teda právnych predpisov týkajúcich sa štátnej pomoci, sa musí prihliadať na ciele politiky súdržnosti na celom území EÚ a prispievať k ich dosiahnutiu ⁽⁵⁾.

17. Domnieva sa, že na niektoré oblasti ako **sociálne a inkluzívne hospodárstvo** by sa mal vzhľadom na ich prínos k hospodárskej činnosti a sociálnej súdržnosti v znevýhodnených oblastiach uplatňovať diferencovaný prístup, nezávisle od problematiky regiónov, a mal by sa na ne vzťahovať osobitný rámec nadväzujúci na sprievodcu o sociálnych inováciách, ktorý má navrhnuť Európska komisia.

Úloha miestnych a regionálnych orgánov v oblasti regionálnej štátnej pomoci

18. Konštatuje, že hoci má Európska komisia na základe zmlúv výlučnú právomoc v oblasti určovania pravidiel týkajúcich sa zlučiteľnosti štátnej pomoci s jednotným trhom, je táto štátna pomoc, ako napovedá už jej názov, **nástrojom, ktorý slúži na rozvoj regiónov**. Výbor regiónov preto vyjadruje poľutovanie nad tým, že Európska komisia s ním nekonzultovala v rovnakom čase, ako zaslala prvé návrhy členským štátom a domnieva sa, že je nevyhnutné, aby sa vyjadril k témam s takými dôležitými dôsledkami pre regióny. Výbor regiónov vyzýva Európsku komisiu, aby pri vypracovaní svojich budúcich usmerení zohľadnila odporúčania a obavy sformulované v tomto stanovisku.

19. Okrem toho pripomína, že väčšina miestnych a regionálnych orgánov, ktoré disponujú právomocami v oblasti hospodárskeho rozvoja prostredníctvom hospodárskych politik a ich podpory poskytovanej podnikom, sú schopné posúdiť dosah opatrení prijatých na európskej úrovni vďaka svojim znalostiam o miestnej hospodárskej štruktúre a svojej blízkosti k hospodárskym a sociálnym aktérom. Keďže miestne a regionálne orgány disponujú iba malým množstvom prostriedkov, ako spochybníť rozhodnutia v oblasti štátnej pomoci prijaté Európskou komisiou, Výbor regiónov sa domnieva, že by ich Európska komisia mala zapojiť už do začiatočného štádia vypracovania pravidiel v oblasti regionálnej štátnej pomoci.

20. Oceňuje, že Európska komisia otvorila 14. januára 2013 verejnú konzultáciu s cieľom pripraviť revíziu nových usmernení na obdobie rokov 2014 – 2020. Táto verejná konzultácia by mala predovšetkým umožniť zapojenie miestnych a regionálnych orgánov, s cieľom zaistiť, aby pravidlá v oblasti regionálnej štátnej pomoci lepšie zodpovedali potrebám území a regiónov v Európe a boli teda transparentnejšie, čo následne zlepší právnú istotu prispievateľov a príjemcov v súlade so zásadou viacúrovňového riadenia.

21. Domnieva sa, že sa musí nájsť rovnováha medzi stanovením pravidiel EÚ v oblasti hospodárskej súťaže nevyhnutných pre fungovanie vnútorného trhu a posúdením skutočného vplyvu pomoci poskytnutej na nižšej než národnej úrovni na ten istý vnútorný trh.

⁽⁵⁾ Článok 175 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

22. Upriamuje pozornosť Európskej komisie na skutočnosť, že mnohé miestne a regionálne orgány zaviedli v čase krízy plány hospodárskej obnovy alebo nástroje pomoci, ktoré v záujme hospodárskej efektívnosti musia byť koordinované so štátnou pomocou povolenou Európskou komisiou a najmä s regionálnou štátnou pomocou, aby si zachovali svoju opodstatnenosť.

23. Žiada, aby sa uplatňovanie usmernení o regionálnej štátnej pomoci uskutočňovalo na zodpovedajúcej úrovni a domnieva sa, že by malo byť v záujme národnej úrovne, aby sa pri vypracovaní a prispôbení zonácie opierala o územné partnerstvo zahŕňajúce všetky orgány na nižšej než národnej úrovni.

Pravidlá týkajúce sa zonácie regionálnej štátnej pomoci

24. Domnieva sa, že regionálna štátna pomoc je nástrojom, ktorý majú štáty k dispozícii na potlačanie dlhodobých dôsledkov krízy podporovaním hospodárskej dynamiky regiónov nachádzajúcich sa v zložitej situácii, a preto dôrazne odmieta, aby sa v porovnaní so súčasnými usmerneniami o regionálnej štátnej pomoci obmedzili možnosti zásahu štátu v prospech podnikov, keďže sú dôležitou hnacou silou hospodárskeho rozvoja a vytvárania pracovných miest v regiónoch.

25. Vyzýva Európsku komisiu, aby zohľadnila dôsledky krízy tak, že na jednej strane **zvýši stropy pomoci** a na druhej strane **percentuálny podiel** obyvateľstva, na ktoré sa vzťahuje tento druh pomoci v súlade s odhadmi, ktoré uviedla vo svojich usmerneniach o regionálnej štátnej pomoci na roky 2007 – 2013 (45,5 % pri 27 členských štátoch EÚ, 2006/C 54/08, poznámka pod čiarou 15).

26. Presadzuje zachovanie **vyváženej zonácie** regionálnej štátnej pomoci na obdobie 2014 – 2020, aby sa zabránilo príliš veľkým rozdielom medzi regiómi EÚ a najmä oblasťami uvedenými v článku 107 ods. 3 písm. a) a oblasťami uvedenými v článku 107 ods. 3 písm. c) v záujme toho, aby sa zabránilo riziku vnútorných delokalizácií v Európskej únii.

27. Žiada Európsku komisiu, aby stanovila prechodný nástroj prostredníctvom **záchranej siete**, aby regióny, ktoré mohli využiť tento druh pomoci v predchádzajúcom období a ktoré už viac nespĺňajú kritériá usmernení, neboli náhle vylúčené zo zonácie. Poukazuje na skutočnosť, že Európska komisia by mala vypracovať osobitné usmernenia o regionálnej štátnej pomoci pre členské štáty Európskej únie, ktoré prechádzajú vážnou finančnou a hospodárskou krízou a využívajú podporu z európskeho finančného stabilizačného mechanizmu, s cieľom zaručiť súlad medzi všetkými hospodárskymi politikami Európskej únie.

28. Víta návrh Európskej komisie umožniť zohľadniť regióny susediace s oblasťami uvedenými v článku 107 ods. 3 písm. a) v kategórii oblastí uvedených v článku 107 ods. 3 písm. c).

29. Konštatuje, že zonácia regionálnej štátnej pomoci je spojená s rozlíšením stanoveným v rámci politiky súdržnosti medzi konvergenčnými regiómi (HDP < 75 %) a konkurencieschopnými regiómi (HDP > 75 %). So zreteľom na nové návrhy Európskej komisie v oblasti politiky súdržnosti a najmä na vytvorenie novej kategórie **prechodných regiónov**, ktorých HDP sa pohybuje medzi 75 % a 90 %, Výbor regiónov žiada, aby bola reforma regionálnej štátnej pomoci zharmonizovaná s vytvorením tejto novej kategórie a navrhuje zjednodušený systém, v rámci ktorého sa budú všetky prechodné regióny považovať za vopred určené oblasti spadajúce pod článok 107 ods. 3 písm. c) zmluvy. Výbor regiónov ľutuje, že návrh predložený Európskou komisiou 14. januára 2013 iba prechodné regióny z oblastí podľa článku 107 ods. 3 písm. a) sa považujú za vopred určené oblasti, na ktoré sa vzťahuje článok 107 ods. 3 písm. c). Nalieha preto na Komisiu, aby upravila svoj návrh tak, aby sa zabezpečil súlad s návrhom všeobecného nariadenia o štrukturálnych fondoch a aby sa zabránilo rozdielom v zaobchádzaní s regiómi, ktoré patria do rovnakej kategórie a majú podobné hospodárske problémy.

30. Upriamuje pozornosť Európskej komisie na špecifickú situáciu uznanú v článku 107 ods. 3 písm. a), v ktorej sa nachádzajú **najvzdialenejšie regióny** a zdôrazňuje, že je nevyhnutný pružnejší prístup, ktorý bude zohľadňovať ich špecifické črty. Vzhľadom na to, že tieto regióny sa nachádzajú ďaleko od vnútorného trhu Európskej únie a blízko k iným trhom, Výbor regiónov sa domnieva, že musia mať možnosť naďalej poskytovať pomoc na fungovanie podnikov, ktorá nie je postupne znižovaná a časovo obmedzená, a nárok na rovnakú úroveň pomoci, aká im bola tradične poskytovaná. Pokiaľ ide o pomoc určenú na investície, sa domnieva, že zvýhodňovanie najvzdialenejších regiónov treba zachovať v nezmenenej podobe, pretože situácia týchto regiónov, ktorá viedla k uznaniu tohto znevýhodnenia, je štrukturálna a trvalá.

31. Navrhuje, aby Komisia tiež zvažila možnosť zostaviť v rámci viacročného finančného rámca zoznam regiónov, na ktoré sa budú vzťahovať „osobitné ustanovenia“, aby sa zabezpečil väčší súlad medzi týmito ustanoveniami politiky súdržnosti a usmerneniami o regionálnej štátnej pomoci.

32. Kriticky sa vyjadruje k **odôvodnenosti ukazovateľov**, ktoré si pri vypracovaní zonácie regionálnej štátnej pomoci zvolila Európska komisia (HDP a miera nezamestnanosti) a navrhuje, aby sa uvažovalo o iných metódach na povolenie a kontrolu pomoci. Miestne a regionálne orgány by mali byť riadne zapojené do týchto úvah. Výbor regiónov vo svojom stanovisku na tému „Meranie pokroku nad rámec HDP“ už navrhol určité alternatívy.

33. Navrhuje najmä, aby Európska komisia zohľadnila vo svojich kritériách zonácie **znevýhodnené prírodné, geografické alebo demografické** podmienky niektorých regiónov:

- vidiecke oblasti,
- oblasti, kde prebieha transformácia priemyslu,
- regióny s vážnymi a trvalými znevýhodnenými prírodnými alebo geografickými podmienkami ako:
 - regióny s veľmi nízkou alebo nízkou hustotou obyvateľstva, ktoré sú definované v článku 111 ods. 4 zmeneného a doplneného návrhu nariadenia o fondoch spoločného strategického rámca,
 - ostrovné regióny,
 - cezhraničné regióny,
 - horské regióny
- regióny čeliace demografickej nerovnováhe medzi mladým a starým obyvateľstvom a aktívnym a neaktívnym obyvateľstvom spôsobenej emigráciou mladých ľudí a celkovým starnutím obyvateľstva, v dôsledku čoho sa obmedzujú možnosti rozvoja týchto regiónov.

34. Upozorňuje na to, že podmienky zonácie regionálnej štátnej pomoci týkajúce sa minimálnej veľkosti a kontinuity oblastí nie sú prispôbené vidieckym oblastiam, na ktoré sa nevzťahujú osobitné ustanovenia, ako je to v prípade oblastí s nízkou hustotou obyvateľstva, ale ktoré napriek tomu nemôžu spĺňať kritériá úrovne obyvateľstva v týchto textoch. Výbor regiónov žiada zmierniť tieto podmienky tak, aby zodpovedali špecifickým črtám vidieckych oblastí Európskej únie, a to buď stanovením vhodnejších stropov počtu obyvateľstva alebo alternatívnym uplatňovaním týchto dvoch kritérií.

35. Chce ísť ešte ďalej a preto žiada, aby sa o kritériách zonácie regionálnej štátnej pomoci viedli nové diskusie, ktoré poskytnú priestor pre názory presadzujúce regionálnejší prístup, ktorý by umožnil lepšie zohľadniť špecifické črty regiónov.

Odporúčania pre vypracovanie budúcich usmernení o regionálnej štátnej pomoci v období krízy

36. Vzhľadom na rôzne body, ktoré už boli uvedené, a najmä vzhľadom na súčasnú hospodársku a sociálnu krízu sa domnieva, že nástroj regionálnej štátnej pomoci je vďaka svojim pozitívnym účinkom na vytváranie pracovných miest

a hospodárskej činnosti potrebný viac než kedykoľvek predtým. Víta zámer Komisie naplánovať strednodobé preskúmanie regionálnych máp v roku 2016.

37. Poznamenáva, že v článku 107 ods. 3 písm. a) zmluvy v jeho súčasnom znení sa uvádzajú regióny „s mimoriadne vysokou nezamestnanosťou“. Výbor regiónov navrhuje, aby sa pri určení oblastí, na ktoré sa vzťahuje tento článok, prihliadlo okrem kritéria HDP aj na kritérium miery nezamestnanosti vzhľadom na zhoršovanie situácie v oblasti zamestnanosti v mnohých členských štátoch.

38. Domnieva sa, že metóda rozdelenia pre oblasti spadajúce pod písmeno c) by mala vychádzať z európskeho priemeru ako referenčnej hodnoty pre výpočet kritérií na porovnanie HDP a miery nezamestnanosti. To by umožnilo lepšie zohľadniť rozdiely v rozvoji medzi členskými štátmi a sústrediť sa na najzraniteľnejšie regióny v krajinách s vysokou mierou nezamestnanosti a nižším HDP.

39. Domnieva sa, že nové obmedzenia týkajúce sa **pomoci veľkým podnikom (podľa definície EÚ)** v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje článok 107 ods. 3 písm. c), nie sú odôvodnené, a to najmä v období hospodárskej krízy. Výbor regiónov zdôrazňuje, že do tejto kategórie patria nielen veľké podniky s medzinárodným kapitálom pôsobiace na svetových trhoch, ale tiež vysoký počet miestnych a rodinných podnikov, ktorých potreby v oblasti pracovnej sily si vyžadujú, aby prekročili osudný prah 250 zamestnancov. Do tejto kategórie patria tiež malé podniky, ktoré vykonávajú svoju činnosť iba na miestnej úrovni a ktoré na základe európskych pravidiel konsolidácie⁽⁶⁾ môžu prekročiť hranicu veľkého podniku. Zrušením akejkoľvek možnosti ich podpory v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje článok 107 ods. 3 písm. c), Európska komisia ohrozuje zamestnanosť a hospodársku činnosť regiónov, ktoré čelia najväčším problémom a ktoré zápasia s udržaním takéhoto druhu podniku na svojom území.

40. Ďalej poukazuje na **riziká delokalizácie** tak vo vnútri ako i mimo Európskej únie, ktoré hrozia regiónom z dôvodu zákazu pomoci veľkým podnikom, ktoré by sa mali totiž rozhodnúť opustiť oblasti uvedené v článku 107 ods. 3 písm. a) alebo do štátov, ktoré nie sú členmi Európskej únie, ak sa úroveň a miera pomoci znížia.

41. Víta ochrannú doložku, ktorú navrhuje Európska komisia vo svojom návrhu zo 14. januára 2013, ktorá by zaviazala veľké podniky zachovať investície a vytvorené pracovné miesta na územiach, kde bola pomoc poskytovaná počas 5 rokov, resp. počas 3 rokov v prípade malých a stredných podnikov.

42. Navrhuje doplniť doložku o plnom vrátení pomoci podľa vzoru článku 57 platného všeobecného nariadenia o štrukturálnych fondoch. Toto vrátenie by sa uplatňovalo v priebehu piatich rokov po pridelení tejto pomoci, ak sa zmení povaha alebo podmienky realizácie spolufinancovanej

⁽⁶⁾ Článok 3 prílohy I všeobecného nariadenia Komisie o skupinových výnimkách (č. 800/2008) zo 6. augusta 2008.

činnosti, ak operácia poskytuje nespravodlivú výhodu podniku alebo verejnému subjektu, ak dôjde k zmene v povahe vlastníctva časti infraštruktúry, alebo ak sa zastaví výrobná činnosť. Členské štáty a Komisia dohliadnu na to, aby podniky, ktoré sú alebo boli predmetom konania o navrátení pomoci v dôsledku premiestnenia výrobných činností v rámci členského štátu alebo do iného členského štátu nedostali príspevok zo štrukturálnych fondov

43. Vyzýva Európsku komisiu, aby zaviedla mechanizmus, ktorý by *ex ante* zohľadnil negatívne vonkajšie činitele, ktoré môžu v podobe straty veľkého počtu pracovných miest v závodoch na území EÚ spôsobiť vnútroštátna regionálna podpora, a to nielen v rámci komparatívneho posúdenia, ktoré Komisia vypracúva na základe notifikácie a dnes len v prípade veľkých investičných projektov (2009/C 223/02, s. 54), ale aj v rámci všeobecného nariadenia o výnimkách.

44. Vyzýva Európsku komisiu, aby **zvýšila súčasný strop, pokiaľ ide o definíciu malých a stredných podnikov (MSP)**, v snahe zachovať nástroj regionálnej štátnej pomoci pre podniky, ktoré sa vo veľkej miere podieľajú na vytváraní rastu a zamestnanosti v príslušných oblastiach a vytvárala sa silná a štruktúrovaná podnikateľská činnosť s väzbami na regióny, ktorú nebude možné delokalizovať. Je to totiž najlepší spôsob, ako odpovedať na výzvy spojené s hospodárskou súťažou, inováciami a internacionalizáciou, ktoré sú cieľmi stratégie Európa 2020.

45. Žiada Komisiu, aby v záujme podpory rozvoja našich MSP súhlasila s vytvorením **novej kategórie stredne veľkých podnikov**, ktoré zamestnávajú od 250 do 750 zamestnancov, ktorých obrat nepresahuje 200 miliónov eur a ktoré sa nachádzajú medzi MSP a veľkými podnikmi, podobne ako to urobila v prípade agro-potravinárskeho priemyslu. Výbor regiónov tiež vyzýva, aby sa začala diskusia o zohľadnení **podnikov so strednou kapitalizáciou**, ktoré sa vyvinuli z MSP, a ktorých počet zamestnancov sa pohybuje od 250 do 5 000. Navrhuje preto, aby stredne veľkým podnikom a **podnikom so strednou kapitalizáciou** bola poskytnutá primeraná miera podpory, ktorá bude vyššia ako miera podpory poskytovaná veľkým podnikom a nižšia než miera podpory poskytovaná MSP.

46. Poukazuje na to, že pravidlá konsolidácie⁽⁷⁾ by sa nemali uplatňovať na regióny oprávnené získať takýto druh pomoci, ak sa má pri pridelení regionálnej štátnej pomoci prihliadnuť na hlavný aspekt regiónu. Výbor regiónov sa domnieva, že tieto podniky by sa mali považovať za **samostatné podniky**, mimo kategórie prepojených podnikov alebo partnerských podnikov.

47. Poukazuje na to, že miera pomoci navrhovaná pre oblasti spadajúce pod regionálnu štátnu pomoc na obdobie

2014 – 2020 je podobná ako miera pomoci poskytovaná podľa všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách⁽⁸⁾ malým a stredným podnikom, čo môže spôsobiť stratu špecifického charakteru regionálnej štátnej pomoci. Výbor regiónov preto žiada zachovať aspoň mieru pomoci stanovenú v usmerneniach o regionálnej štátnej pomoci na obdobie 2017 – 2013 a dokonca sa domnieva, že v období hospodárskej krízy by sa táto miera mala zvýšiť.

48. Domnieva sa, že v novej kategórii prechodných regiónov by sa vzhľadom na ich súčasný hospodársky úpadok mala stanoviť vyššia miera na podnietenie podpory investíciám a zamestnanosti;

49. Upozorňuje na to, že podniky nachádzajúce sa v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje regionálna štátna pomoc, môžu dostať pomoc iba pre časť svojich investícií alebo vytvorených pracovných miest zodpovedajúcich zvýšeniu činnosti podniku s cieľom stimulovať hospodársku dynamiku regiónov. Výbor regiónov navrhuje, aby sa na **obnovenie činnosti a modernizáciu výrobných postupov**, ktoré sú častejšie v období krízy, vzťahovali usmernenia o regionálnej štátnej pomoci.

50. Nesúhlasí so sprísnením pravidiel, aby sa ukázal stimulačný účinok regionálnej štátnej pomoci poskytnutej na investičné projekty, nezávisle od ich významu alebo veľkosti podniku, ktorý ich realizuje. Výbor regiónov zdôrazňuje, že v rámci pravidiel týkajúcich sa vnútroštátnej regionálnej pomoci vyplýva **stimulačný účinok pomoci** zo zložitej situácie jednotlivých oblastí, ktoré dostávajú pomoc a v ktorých by bez tejto pomoci inak nebolo možné realizovať investície.

51. Súhlasí s návrhom Komisie sprístupniť pomoc podnikom z odvetvia lodného staviteľstva, keďže ich situácia už neodôvodňuje vylúčenie, o ktorom sa rozhodlo v čase, keď tieto sektory prechádzali závažnou krízou s nadmernou kapacitou. Výbor regiónov naopak nesúhlasí s návrhom Komisie sprístupniť regionálnu štátnu pomoc podnikom z oceliarskeho odvetvia a odvetvia syntetických vlákien, ktorá je nezlučiteľná s pravidlami vnútorného trhu. Výbor regiónov trvá na skutočnosti, že ich situácia ďalej neodôvodňuje vylúčenie, o ktorom sa rozhodlo v čase, keď tieto sektory prechádzali závažnou krízou s nadmernou kapacitou.

52. Odporúča zaviesť **pružnejší systém, schopný rýchlo sa prispôbiť hospodárskym zmenám** namiesto súčasnej obvyčajnej revízie každých sedem rokov, ktorá neumožňuje riešiť nepredvídané krízové situácie s potenciálne obrovskými dôsledkami pre hospodársku štruktúru určitého regiónu. Výbor regiónov napríklad navrhuje, aby sa vytvorila populačná rezerva na regionálnej úrovni, prerozdelená v závislosti od hospodárskych zmien a v koordinácii s orgánmi na nižšej ako regionálnej úrovni.

(7) Príloha I všeobecného nariadenia Komisie (č. 800/2008) o skupinových výnimkách zo 6. augusta 2008.

(8) Článok 15 všeobecného nariadenia Komisie o skupinových výnimkách (č. 800/2008) zo 6. augusta 2008.

53. Navrhuje, aby sa na úrovni EÚ vykonalo komplexné posúdenie nástroja regionálnej štátnej pomoci v priebehu obdobia, aby sa zistilo, či sa v Európskej únii neprejavujú negatívne sekundárne účinky a nedochádza k vnútorným delokalizáciám. Ak sa to potvrdí, mohla by sa zväziť možnosť uložiť administratívne sankcie.

V Bruseli 1. februára 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
